מי שהוציאוהו פרק רביעי עירובין מח.

**מחיצה של ברזל להפסיקו מחייך ר' יוסי בר' חנינא מאי טעמא קא מחייך אילימא משום דתני לה כר' יוחנן בן נורי לחומרא ואיהו סבירא ליה כרבנן לקולא ומשום דסבר לקולא מאן דתני לחומרא מחייך עלה אלא משום [ט]דתניא נהרות המושכין ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם ודלמא במכונסין אלא משום דקתני צריך מחיצה של ברזל להפסיקו ומאי שנא קנים דלא דעיילי בהו מיא של ברזל נמי עיילי בהו מיא ודילמא [י]צריך ואין לו תקנה קאמר אלא משום דקל הוא שהקילו חכמים במים כדרבי טבלא [יא]דבעא מיניה רבי טבלא מרב מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה א"ל אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקילו חכמים במים: וחכ"א אין לו אלא ארבע וכו': רבי יהודה היינו ת"ק אמר רבא שמונה על שמונה איכא בינייהו תנ"ה יש לו שמונה על שמונה דברי ר"מ ואמר רבא [א]מחלוקת להלך אבל לטלטל דברי הכל ארבע אמות אין טפי לא והני ד' אמות היכא כתיבא כדתניא [ו]שבו איש תחתיו כתחתיו [וכמה תחתיו] גופו שלש אמות ואמה כדי לפשוט ידיו ורגליו דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר גופו שלש אמות ואמה כדי שיטול חפץ מתחת מרגלותיו ומניח תחת מראשותיו מאי בינייהו איכא בינייהו ארבע אמות מצומצמות אמר ליה רב משרשיא לבריה כי עיילת לקמיה דרב פפא בעי מיניה ארבע אמות שאמרו באמה דידיה יהבינן ליה או באמה של קדש יהבינן ליה אם אמר לך אמות של קדש יהבינן ליה עוג מלך הבשן מה תהא עליו ואם אמר לך באמה דידיה יהבינן ליה אימא ליה מאי טעמא לא קתני לה גבי [ז]יש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם כי אתא לקמיה דרב פפא א"ל אי דייקינן כולא האי לא הוי תנינן [ח]לעולם באמה דידיה יהבינן ליה ודקא קשיא לך מאי טעמא לא קתני גבי יש שאמרו דלא פסיקא ליה משום דאיכא נגם באבריו: היו שנים מקצת אמותיו של זה וכו': למה ליה למימר למה הדבר דומה הכי קאמר להו רבי שמעון לרבנן מכדי למה הדבר דומה לשלש חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות לר"ה מאי שנא התם דפליגיתו ומ"ש הכא דלא פליגיתו ורבנן התם אושי דיורין הכא לא אושי דיורין: [ט]ושתים החיצונות כו': ואמאי כיון דערבי להו חיצונות בהדי אמצעית הויא להו חדא אמר רב יהודה [י]כגון שנתנה אמצעית עירובה בזו ועירובה בזו ורב ששת אמר אפילו תימא שנתנו עירובן באמצעית [יא]כגון שנתנוהו בשני

מחיצה של ברזל נמי עיילי בה מיא. מתמהי להא סתם ממילה י' טפחים היא ולא מטיא עד קרקעית המים ואפילו מגעת לקרקעית המים אי אפשר שלא יכנסו המים מתחתיה: **אלא משום.** הכי ממיין עליה: **דקל הוא שהקילו חכמים במים.** במחילה כל דהו ובלבד שיהא בה י' מהניא בה ואע"ג דעיילי בה מיא מעילאי ומתתאי: **כדבעא מיניה רבי טבלא מרב.** וכי היכי דמחילה תלויה מהניא מחילת הקנים נמי מהניא דמה לי מיערבי מיא מתתאי מה לי מיערבי בין קנה לחבירו: **היינו תנא קמא.** ר' יהודה דאמר [מה.] לאיזה רוח שילכה יש לו ד' אמות דאיכא תנא קמא דרבנן דפליגי עליה דר' יוחנן בן נורי: **שמונה על שמונה איכא בינייהו.** דרבנן סברי ד' לכל לדדין היינו שמונה על שמונה ור' יהודה סבר לחד רוח ותו לא כדקתני ומודה ר' יהודה לר' אליעזר שאם כירר לו שתים לכאן ושתים לכאן שאין יכול לחזור בו וכן אם כירר מרבעתן לרוח אחת: **מחלוקת.** דר' מאיר דסרי שמונה על שמונה להילוך: לרבי יהודה מצומצמות ולרבי מאיר גדולות דפישוט ידיים ורגלים יותר מאמה הוא: **כאמה דידיה.** אים לפי מה שגופו ארוך יש לו ד' אמות באמתו המרובה: **של קדש.** לכל אדם אמות שוה של ו' טפחים בינונים למידת שתי אמות שהיו בשוטן הבירה [ב] שנעשו למידת אמתו של משה: **גבי יש שאמרו.** משנה היא (ג) במס' כלים (פ' י"ז משנה יא) יש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם מלא קומתו מנחה מלא חפניו קטרת מלא לוגמיו ביום הכפורים ובמזון שתי סעודות לעירוב ולתיתי נמי ד' אמות ליולא חוץ לאמות: **אי הוה דייקינן כולי האי.** בכולי הש"ס לא הוי מלינו לתרוצי כל דיוקי ולא הוה תנינן: **משום דאיכא נגם באיבריו.** שגופו בינוני ואמתו קלרה ולא שגי ליה באמה דידיה ובעי למיתב ליה באמה של קדש: **היו שנים כו'.** מתניתין פריסנא לעיל (ו): **מאי שנא הסם דפליגיתו.** דאמרו רבנן לקמן (ו) בשמעתין שלשתן אסורין לטלטל זו עם זו: **אושי דיורין.** דיורי המלרות רבים ולא ידעי כולן להזהר ואתו לטלטולי כלים ששכחו בחיצונה לתוך מיצונה אחרת דרך אמצעית: **הכא.** גבי ג' אנשים יכולין החיצונים ליזהר דהא מועטין נינהו ולא אושי: **שתים החיצונות אסורות זו עם זו.** כלים ששכחו בזו אסור להכנים לזו דרך אמצעית שנמצא שיצאו מרשותן לרשות האסור לכן: ה"ג **אמאי כיון דערבי חיצונות בהדי אמצעית הוו להו חדא.** (ז) [ולשתרו כולם דדמי כמאן דדיירי הסם דומיא דבני חצר שעירבו ויהבי כולהו עירובן בבית אחד דדמו כאילו דרו כולהו באותו בית וחצר דהתוא בית הויא ומשמרי בה הכא נמי דמו כמאן דדיירי כולהו בחצר אמצעית וכו') וקס"ד כגון שנתנו שתיהן באמצעית שזהו משפט עירובי חצירות סתם חצר יש בה בתים הרבה ולרוכות בני הבתים לערב יחד לפי שהבית מיוחד לכל אחד והחצר רשות כולן ואסור להוליא מרשות לרשות דהיינו מן הבתים לחצר בלא עירוב ומניחים אותו באחד מבתי חצר אחרת. ורוצין לעשותן רשות אחת נוטלין העירוב שנתנו מן הבתים ונותנין אותו באחד מבתי חצר אחרת: **וכי הדרה אמצעית ועירבה בחדי אידך שליחותה דחיצונה עבדה** לא גרסינן הכא עד לקמן [ע"ג]: **שנתנה אמצעית עירובה בזו וכו'.** דדמיא אמצעית כאילו דרה בהן ואין דיורי חיצונות באמצעית למימרא דכי הדדי ניעבו: בשני

מחיצה של ברזל להפסיקו מחייך ר' יוסי בר' חנינא מאי טעמא קא מחייך אילימא משום דתני לה כר' יוחנן בן נורי לחומרא ואיהו סבירא ליה כרבנן לקולא ומשום דסבר לקולא מאן דתני לחומרא מחייך עלה אלא משום [ט]דתניא נהרות המושכין ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם ודלמא במכונסין אלא משום דקתני צריך מחיצה של ברזל להפסיקו ומאי שנא קנים דלא דעיילי בהו מיא של ברזל נמי עיילי בהו מיא ודילמא [י]צריך ואין לו תקנה קאמר אלא משום דקל הוא שהקילו חכמים במים כדרבי טבלא [יא]דבעא מיניה רבי טבלא מרב מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה א"ל אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקילו חכמים במים: וחכ"א אין לו אלא ארבע וכו': רבי יהודה היינו ת"ק אמר רבא שמונה על שמונה איכא בינייהו תנ"ה יש לו שמונה על שמונה דברי ר"מ ואמר רבא [א]מחלוקת להלך אבל לטלטל דברי הכל ארבע אמות אין טפי לא והני ד' אמות היכא כתיבא כדתניא [ו]שבו איש תחתיו כתחתיו [וכמה תחתיו] גופו שלש אמות ואמה כדי לפשוט ידיו ורגליו דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר גופו שלש אמות ואמה כדי שיטול חפץ מתחת מרגלותיו ומניח תחת מראשותיו מאי בינייהו איכא בינייהו ארבע אמות מצומצמות אמר ליה רב משרשיא לבריה כי עיילת לקמיה דרב פפא בעי מיניה ארבע אמות שאמרו באמה דידיה יהבינן ליה או באמה של קדש יהבינן ליה אם אמר לך אמות של קדש יהבינן ליה עוג מלך הבשן מה תהא עליו ואם אמר לך באמה דידיה יהבינן ליה אימא ליה מאי טעמא לא קתני לה גבי [ז]יש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם כי אתא לקמיה דרב פפא א"ל אי דייקינן כולא האי לא הוי תנינן [ח]לעולם באמה דידיה יהבינן ליה ודקא קשיא לך מאי טעמא לא קתני גבי יש שאמרו דלא פסיקא ליה משום דאיכא נגם באבריו: היו שנים מקצת אמותיו של זה וכו': למה ליה למימר למה הדבר דומה הכי קאמר להו רבי שמעון לרבנן מכדי למה הדבר דומה לשלש חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות לר"ה מאי שנא התם דפליגיתו ומ"ש הכא דלא פליגיתו ורבנן התם אושי דיורין הכא לא אושי דיורין: [ט]ושתים החיצונות כו': ואמאי כיון דערבי להו חיצונות בהדי אמצעית הויא להו חדא אמר רב יהודה [י]כגון שנתנה אמצעית עירובה בזו ועירובה בזו ורב ששת אמר אפילו תימא שנתנו עירובן באמצעית [יא]כגון שנתנוהו בשני

רבי יהודה היינו תנא קמא. ות"ת דילמא ר' אליעזר ור' יהודה לא פליגי אתנא קמא אלא לפרושי מלתיה קאתו וכן מליגו פרק כ"ג (פנהדרין דף כא.) [ט]גבי לא יהבה לו נשים ובניה מתני' בניה מזקת הכתיים (ב"ב דף כח.) ואומר ר"י דע"כ ר' אליעזר לא מפרש מילתיה דתנא קמא אלא פליג עליה דהא ת"ק קמי מר' יוחנן בן נורי דאמר יש לו אלפים ד' אמות לכל רוח ולא הוי בחמצעיתו הכי נמי ד' אמות לת"ק ות"ת א"כ מאי פריך הייבו ת"ק כיון דתנא קמא מרבי יוחנן בן נורי קאי ויש לו ד' אמות לכל רוח וי"ל דסבר המקשה לע"ג דאלפים לדבי יוחנן [ב] הוי לכל רוח דהוו ד' אלפים על ד' אלפים ד' אמות דת"ק הוו ד' אמות בין הכל דומיא דטלטול ארבע אמות ברשות הרבים דהוי פי' ד' אמות לכל רוח שילכה כמו שאמר ר' יהודה לכן פריך היינו ת"ק וו"ח גרים חכמים היינו ת"ק פי' ת"ק דרים פרקין דמי שהוליאוהו נכרים אין לו אלא ד' אמות ואע"ג דאינם דפליגי מרבי יוחנן בן נורי לא היה להם להזכיר ד' אמות אלא אין לו אלפים ומסתמא דיש [ג] לו ד' אמות לכל רוח: **גופו ג' אמות.** ות"ת אמאי בעינן גבי היחק דאייה מחיצה ד' אמות בהשותפין (ב"ב דף ב:) וי"ל דפעמים שיש גבשותיה סמוך לכותל ופעמים נמי שמגביה עקיבו ועומד על אלבעות רגליו ועוד הא דאמר הכא גופו ג' אמות היינו בלא ראשו וכן משמע בהמלגיע (שבת דף לב.) דאמר המולא משה למעלה מיו"ד חייב שכן משה בני קהת דאמר מר אהרן תשעה וכפרת טפח וגמירי כל טונא דמידלי במוטה תילתא מלעיל ותרתי תילתי מלתתא דאשתכח למעלה מי' הוה קאי (ד) וכתף היו נוטאים אותו ודל מי"ח טפחים ב' תילתי דאהרן וכפרת היינו ששה וב' שליש טפח ונשתיירו עד הקרקע י"א טפחים ושלש אבל אם אדם עם ראשו רק י"ח טפחים יגיע האהרן עד למטה מיו"ד דלאש ולאחר מחזיק יותר מטפח ושלש ובגי כוכין בעינן נמי ד' אמות בפרק המוכר פירות (ב"ב דף ק:) היינו עם ראשו ועובי דפי האהרן ושיעור מקום דהוי אמה על אמה ברום שלש אמות לאו משום שלא יהא גובה האדם יותר מג' אמות אלא משבנכנס במים המים עולין וגם קצת ירכין ראשו והא דכתיב בתרגום מגילת אסתר פרשנדתא אילטלא על תלת אמין וכן כולם התם קטועי ראש הוי):

ופתוחות לרה"ר. דאי לאו הכי אותם שיש להם דריסת הרגל על מחיצתה אוסרת עליה: אבל

עין משפט נר מצוה

מד א ב מיי' פי"ב מהל' שבת הלכה טו סמג לאוין סה וסי עוש"ע א"ח סי' שמט סעיף ג ומי' שלו סעיף ה:

מה ג ד ה מיי' פ"ד מהלכות עירובין הלכה כג טור ש"ע א"ח סי' שמח סעיף ה:

רבינו חננאל (המשך)

וחכמים אוברים אין לו אלא ארבע אמות לכל רוח, שהן שמותה על שמונה. ופריש בתלמוד ארץ ישראל [מין] שבירר לו מבעוד יום וקדיש עליו היום, ושמעיניה מן הדא (דת"ו) [ד]לא יכנס דברי ר' מאיר. ר' יהודה אמר [יכנס]. לא על הדא איתאמרת אלא ארישא דפירק[ן]א, מי שהוציאוהו נרים או רוח רעה איתאמרת עליה. א"ר בון מודה ר' יודה שאם בירר לו שאינו יכול לחזור בו. **תניא נמי הכי ישנן שמונה על שמונה דברי** ר' מאיר, כלומר ארבע אמות לכל רוח ישנן שמונה על שמונה. אמר רבה מחלוקת להלך. פר' אסילן(ן) ר' יוחנן בן נורי לא התיר לו (להלך אלא) [אלא להלך] אלפים אמה, אבל לטלטל דברי הכל ד' אמות אין טפי לא. והני ד' אמות היכא כתיבי. כדתניא שבו איש תחתיו, כתחתיו. וכמה תחתיו, גופו ג' אמות ואמה כדי פישוט ידיו ורגליו. והני ד' מצומצמות דברי ר' מאיר. ר' יהודה אומר אמה אחת, כדי שיתא נוטל חפץ ממראשותיו וניח מרגלותיו. והני ד' מרובות ולא מצומצמות. ובעו לה הני ד' אמות דיהבי ליה באמה דידיה או באמה של קודש. ואי אמרת באמה דידיה אמאי לא תני לה במס' כלים פרק ייז יש שאמרו הכל מה שהו אדם, קומץ מנחה, וחופני הקטורת, והשותה מלא לוגמיו ביום הכפורים כו', ליתני בהדייהו ארבע אמות באמה שלו. ואי משום דאיכא נגם באיברין. פר' יש אדם ארוך ואמתו קצרה שאינן ד' אמות באמתו כתחתיו. ניתני במשנה חדש מן נגם באיברין שאין נוהגין לו באמתו. ואסיקנא א"ל רב פפא לבריה דרב משרשיא אי אתינא לדקדק כולי האי לא הוינן. מתני' היו שנים מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה מביאין (ואוכלין) באמצע [ובלבד] שלא יוציא כו'. עד ושתים החיצונות אסורות זו עם זו. פי' כגון שיש בינתן שלש אמות וכל אחד מהם יושב בשתי אמות שלו, ונשאר לו שתי אמות בזה הצד שבינתם, וכל אחד ואחד מותר לו לטלטל בשתי אמות הקרובות לו, ונמצא באות האמצעית שבינתן מותרין לטלטל. הכי קאמר להו ר' שמעון לרבנן מכדי למה הדבר דומה לשלש כו'. מאי שנא הכא דלא פליגיתו ומאי שנא התם בעלמא פליגיתו עלי. ורבנן, התם בחצירות לא אושי דיורין. כלומר יתכן שישכחו בעלי חצירות ויטלטלו החיצונות מזו לזו. הכא אושי דיורין כי אילו שלשה האנשים הנה יושבים שלשתם בביתי. ואם יבואו החיצונים לטלטל מזה לזה, האמצעי מזכירים כי אסורין לו, ונמנעים משום דאושי דיורין. אבל בחצירות חיישינן דילמא מטלטל ולאו אדעתייהו. **ושתים החיצונות אסורות זו עם זו.** אקשינן עלה אמאי כיון דערביה להו חדא מן החיצונות בהדי אמצעית, הויא לה כאילו הכא דרה לישתוויא בהדי אמצעית. ופריק רב יהודי כגון שנתנה האמצעית עירובה בזו ובזו דלא מכרעא היכא היא דיירה. רב ששת אמר אפי' תימא שנתנו עירובן אחת מהן באמצעית וכגון שנתנו בו

תורה אור השלם

1. ראו כי יי נתן לכם השבת על כן הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי:
שמות טז כט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נגי יש אמרו מסנה היא. נ"ב לעיל דף ל ע"ב מימי לה מלמודא: (ב) תוס' ד"ה רבי יהודה וכו' דאלפים דרבי יוחנן ב"ג הוו לכל רוח דהיינו ד' אלפים: (ג) בא"ד ומסתמא דיש להם ד"ל ומשני דהכא ארבע אמות לכל רוח: (ד) ר"ה גופו וכו' דבכתף היו נושאים:

מוסף רש"י

נהרות המושכין. הייט סתם נהרות שיש להם מקן להלאה ממקום מקור נביעתן, ומעיינות הנובעין. ואין יולאין מנחמות נביעתן ליתלך כגלאה, הרי הן כרגלי כל אדם. אין להם שום שביתה לא נמקומן ולא כרגלי הנבעים ולא כרגלי המקלה, אלא כל אדם מוליכן ברגלו, בכל מידי דעיל לית ליה שביתה (ביצה לט.) ואפילו הן של ימים אינן כרגלי (לעיל מו.) ותמ"ש שבת מתון לתחום כל אדם מוליכן למקום שעירב לו ליל (שבת קכא.). **מחיצה תלויה** מהו שתתיר בחורבה. שדרך לחיות בה מחיצות שנפלו מתחיתן וקיימות מלמעלה ומלויות, מהו שתתיר לטלטל בחורבה שלא תהא כפרוצה ליה"ר (שבת קא.). **אלא במים.** כגון נחשבת שהיא למעלה מן הים דתנן (לקמן פז:) העושה מחילה תלויה וממלא, וכן כיר שבין שתי חצרות ומלקו בתחילה מלויה מלמעלה, ממלא זה מכאן וזה מכאן, ואע"פ שלא עירבו (שבת קא.). **הכל לפי מה שהוא אדם.** ואין שיעורן שוה בכל (לעיל ל.).

רבינו חננאל

מחיצה של ברזל להחיר המים, חציין לחתום זה וחציין לחתום זה. מחיך עלה ר' יוסי בר' חנינא. ואמרינן אמאי מחיך אי נימא משום דר' חייא סבר לה כר' יוחנן בן נורי דאמר חפצי הפקר קונין שביתה, והני מיא קנו שביתה. לקולא. כל דמתנא להו לחומרא אחיך עליה. אלא אמאי מחיך משום הא דתניא בהדיא נהרות המושכין ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם. ודילמא מיא דבחרס שבין שני תחומי שבת מכונסין הוו, ומשום הכי תני דקנו שביתה. אלא למה הוה מחיך משום דא' צריך מחיצה של ברזל, ואגן קיימא לן שהקילו חכמים על המים דאפילו תלויה מחיצה מתרת. **מתני' וחכמ' או' אין לו אלא ארבע אמות.** ואקשינן היינו תנא קמא דתנן מי שהוציאוהו גרים או רוח רעה אין לו אלא ארבע אמות, ש"מ דכל השבת שלא לדעת אין לו אלא ארבע אמות. ופריק רבא שמונה על שמונה **איכא בינייהו.** והכין הוא בנוכא דמתני'

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com